

Lescha davart l'economisaziun dils rufids Orientaziun davart la revisiun totala

Situaziun

Il regulativ actual da taxas tier la lescha davart l'economisaziun dils rufids ei ius en vigur culs 01-01-1999. Sper la taxa pauschala da frs. 120.--/135.-- per casada (habitaziun) ei vegniu introduciu 11 differentas categorias da taxaziuns pauschalas per las differentas interpresas. Las differentas categorias da taxaziun havessen mintg'onn da vegnir controlladas ed adattadas. Muort las aultas expensas administrativas ha quella controlla annuala buca pli giu liug ils davos onns.

La taxaziun digl onn 1999 cuviera buca pli ils cuosts per l'economisaziun dils rufids e cuntenta ni las instanzas communalas ni ils convischins. Ils cuosts per la dismessa dil rufid bloccont ein carschi onn per onn, aschia ch'ei resta actualmein negins daners per investiziuns urgentas en l'infrastructura (p.ex. molocs, deponia da curdems organics, center da rimnada Raveras, muldas etc.). Ord quella raschun ha la suprastanza communal eligiu ils 27-04-2020 ina cumissiun che duei surluvrar la lescha ed il regulativ da taxas e s'occupar cugl entir menaschi en connex cun la dismessa da rumien. En la lescha revedida duei vegnir reglau da contonscher in quen ulivau dalla dismessa da rumien. La cumissiun ha fatg leutier suandontas ponderaziuns:

Sco ina dallas paucas vischnauncas lubescha la vischnaunca da Mustér da dismetter entochen 1 m³ rufid bloccont gratuitamein per viseta al center da rimnada. Da quella pussevkladad vegn fatg pli e pli bia diever da convischinas e convischins. Quella purschida era oriundamein mo stada previda per rufids blocconts e buca per rufids da baghetg. Ina gronda part dils rufids che vegn deponida actualmein ei denton en sesez da declarar sco rufid da baghetg e sia dismessa ei consequentamein buca includida ella taxa fundamentala. Ulteriuramein ei quei fatg era enconuschents ella Cadi, aschia che persunas privatas e fatschentas d'autras vischnauncas fan stediamein diever da quella purschida. Ils luvrers da vischnaunca han negina pussevkladad da controllar sch'in client paga la taxa d'economisaziun en vischnaunca da Mustér ni buc. La purschida da dismetter 1 m³ rufid bloccont gratuitamein cuosta alla vischnaunca da Mustér annualmein rodund frs. 80'000.--.

La gronda cumpart dalla taxa annuala d'economisaziun vegn impundida per cuvierer ils cuosts per transportar e dismetter ils rumians entras la Regiun Surselva (rodund 50%). Per quella prestaziun tschenta la Regiun Surselva annualmein in quen alla vischnaunca, denton calculescha la Regiun Surselva auter che la vischnaunca da Mustér. La Regiun Surselva tschenta siu quen sin basa dalla summa da schazetg dil baghetg (nova valeta tenor uffeci davart la valetaziun dallas immobilias). La summa da tut ils schazetgs da baghetgs enteifer la vischnaunca da Mustér ei carschida dapi 1999 da frs. 820'000'000.-- sin 1'230'000'000.-- egl onn 2020. Per calcular la taxa fundamentala multiplischescha la Regiun Surselva il schazetg dil baghetg cun in factur dil survetsch da rimnar (Fs, actualmein 0.17 promils) e cun in factur da producziun (Fp, actualmein 1.0 ni 1.5). Il factur da survetsch da rimnar (Fs) vegn definius annualmein entras la conferenza dils presidents communalas dalla Regiun Surselva en connex cun l'approbaziun dil preventiv (tenor art. 24 e 26 dall'ordinaziun davart l'economisaziun regionala dil rumien, Regiun Surselva).

Ponderaziuns

La dismessa gratuita dad 1 m³ rufid bloccont ei buca pli conforma al temps. Ei duess valer ch'il caschunader ha da purtar ils cuosts ch'el caschuna e buca la vischnaunca. Per quei fa la cumissiun 'revisiun dalla lescha davart l'economisaziun dils rufids' la proposta da strihar la purschida da dismetter gratuitamein 1 m³ rufid bloccont ed installar ina stadera a Raveras nua ch'il convischin sa vinavon dismetter siu rufid bloccont per in prezi per kg che cuviera ils cuosts

ch'occuoran alla vischnaunca per la dismessa (denter 0.30/kg e 0.80/kg). L'installaziun d'ina tala stadera cuosta rodund frs. 100'000.-- e sa vegnir nezegiada d'in e scadin. La stadera nova drova negina survigilonza persunala e sa vegnir utilisada duront ch'il center da rimnada ei aviarts.

Igl augment dalla valeta dallas immobilias en vischnaunca lai crescher la basa sin quella che la Regiun Surselva calculescha sias taxas annualmein. Da l'autra vart creschan las entradas dalla vischnaunca buca analog, perquei ch'il diember da casadas pren plitost giu che tier. Aschiditg che la calculaziun dalla Regiun Surselva e dalla vischnaunca da Mustér divergescha sin tala moda, sa ina sligiazion persistenta dalla taxaziun buca vegnir contonschida. La cumissiun 'revisiun dalla lescha davart l'economisaziun dils rufids' preveda cun la revisiun dalla lescha ina midada dalla taxaziun fundamentala analog alla taxaziun dalla Regiun Surselva.

Sco basa da calculaziun dalla taxa fundamentala duein egl avegnir ils suandontas indicaturs survir:

1. La taxa fundamentala dalla Regiun Surselva. Ils cuosts per transport e dismessa dils rumians naven da Mustér tochen e cun deposit final (0.17 promils).
2. La taxa communal. Ils cuosts per la construcziun, ils indrezs sco era il manteniment dils posts da rimnada e pil center da rimnada a Raveras (denter 0.05 e 0.15 promils).

Sper la taxa fundamentala dalla Regiun Surselva (0.17 promils) vegn ina taxa communal incassada analog alla calculaziun dalla Regiun Surselva en fuorma d'ina pauschala sin fundament dalla summa da schazetg dil baghetg. Ella semova denter 0.05 e 0.15 promils dalla summa da schazetg e vegn definida en in regulativ entras il cussegl da vischnaunca. La taxa vegn incassada:

1. per baghetgs da habitar
2. per tegias da vacanzas e tegias d'alp
3. per baghetgs da menaschi privat e public
4. pils baghetgs communal

Per mintga unitad ch'ei obligada alla taxa eis ei da partir d'ina valeta minimala e nunvaletada da frs. 170'000.--. Quella valeta minimala ei d'adattar regularmein al stan digl index dils cuosts da baghegiar che l'Assicuranza da baghetgs dil Grischun ha fixau. Buca obligai alla taxa ein baghetgs agricols e forestals.

Las entradas totalas per la vischnaunca sin basa dalla nova taxaziun duessen buca survargar las entradas tenor la taxaziun actuala. La strihada dalla dismessa gratuita dad 1 m³ rufid blocont lubescha investiziuns annualas en l'infrastructura da rodond frs. 80'000.--. L'installaziun da novs molocs vegn finanziada egl avegnir sur il quen da gudogn e sperdita e buca sur il quen d'investiziun. Annualmein sa il cussegl da vischnaunca adattar a caschun dalla tractaziun dil preventiv la taxaziun da rufids per contonscher in quen ulivau dalla dismessa da rumien. Aschia eis ei garantiu ch'il cuosts per l'economisaziun san vegnir cuvretgs ed adattai egl avegnir allas expensas annualas.

Exempels:

Casa d'ina famiglia (valeta frs. 600'000.--, in transport jamnil)

Tochen dacheu: frs. 120.--

Da niev: frs. 600'000.-- x (0.00017 + 0.0001) x 1.0 = frs. 162.--

Casa da pliras familias, 3 habitaziuns (valeta frs. 1'200'000.--, dus transports jamnills)

Tochen dacheu: 3 x frs. 135.-- = frs. 405.--

Da niev: frs. 1'200'000.-- x (0.00017 + 0.0001) x 1.5 = frs. 386.--

Casa da pliras famiglias, 7 habitaziuns (valeta frs. 2'400'000.--, in transport jamnil)

Tochen dacheu: 7 x frs. 120.-- = frs. 840.--

Da niev: frs. 2'400'000.-- x (0.00017 + 0.0001) x 1.0 = frs. 648.--

Mises (valeta frs. 100'000.--)

Tochen dacheu: frs. 45.--

Da niev: (frs. 170'000.-- x 124.0 index 2021) x (0.00017 + 0.0001) = frs. 56.90

Baghetg da menaschi (valeta frs. 800'000.--, in transport jamnil, cat. 4 garascha d'autos)

Tochen dacheu: frs. 480.--

Da niev: frs. 800'000.-- x (0.00017 + 0.0001) x 1.0 x 0.8 (rabat da mistregn) = frs. 172.80

Baghetg sacral (valeta frs. 2'300'000.--, in transport jamnil)

Tochen dacheu: frs. 570.--

Da niev: frs. 2'300'000.-- x (0.00017 + 0.0001) x 1.0 x 0.2 (rabat da baghetgs sacral) = frs. 124.20

Hotel cun uustria (valeta frs. 1'800'000.--, dus transports jamnills)

Tochen dacheu: (35 letgs x frs. 9.--) + (40 plazs x frs. 11.--) + (40 plazs x frs. 7.35) = frs. 1'049.--

Da niev: frs. 1'800'000.-- x (0.00017 + 0.0001) x 1.0 = frs. 486.--

Camp da vacanzas (valeta frs. 1'300'000.--, in transport jamnil)

Tochen dacheu: 70 letgs x frs. 8.-- = frs. 560.--

Da niev: frs. 1'400'000.-- x (0.00017 + 0.0001) x 1.0 = frs. 378.--

Disentis/Mustér, ils 17 da schaner 2022

- Sboz dalla lescha davart l'economisaziun dils rufids